

Asia: VN/14961/2024

Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU3)

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

Avovastaus

EU:n taakanjakoasetuksen mukaan Suomen tulee vähentää taakanjakosektorin päästöjään 50 prosenttia vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Teknisen Kaupan Liitto on toteuttamassa uutta viisivuotiskautta Työkonealan green deal -sopimukseen. Työkoneiden päästöjen osuudeksi on arvioitu 9 % taakanjakosektorin päästöistä. Sopimuksella kannustetaan uusien työkoneiden hankinnassa suosimaan vähäpäästöisiä ratkaisuja. Investointeihin ei kuitenkaan ole kannustavia tukia, kuten hankintatuki, nopeutetut poisto tai romutuspalkkio. Taakanjakosektoriin on otettu mukaan koko Suomen konekanta, ja niiden käyttötuntimäärät on arvioitu. Sopimuksella voidaan vaikuttaa vain uusiin hankittaviin koneisiin, menneisyyttä ei voi muuttaa. EU lainsäädännön mukaiset polttoaineiden päästöluokat, Stage 4 ja Stage 5, koskevat vai suuria koneita, joten 22 tonnia painavan maanrakennuskoneet päästöt ovat merkittävästi pienemmät kuin 1,5 tonnia painavan pienemmän koneen päästöt.

Taakanjakosektorin hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää, että eri toimet suunnitellaan ja toteutetaan kokonaisuutena niin, että sekä päästövähennykset kehittyvät positiivisesti. Suomessa on neljä vuoden aikaa ja pitkät välimatkat, joten tavoitteemme on saada oikea kone oikeaan paikkaan. Vähäpäästöisyys on usein kustannustehokasta.

Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ovat oikeansuuntaisia ilmastotavoitteiden kannalta, mutta eivät sellaisenaan ole riittäviä, että taakanjakosektorin päästötavoitteet voitaisiin saavuttaa. Työkoneiden osalta päästöjen vähennyksiä nopeuttaa työkoneiden osalta investointien tukeminen.

Liikenne

Avovastaus

Hankintatukien ohessa on huolehdittava, että julkinen jakeluinfra ja latausinfra pysyvät uudistuvan työkonekannan sekä niitä kuljettavien ajoneuvojen tasalla, joten niihin kohdistuvat tukitoimet ovat kannatettavia. Uudet käyttövoimat, uudet polttoaineet sekä monimoottoriratkaisut olisi

huomioitava hankintojen tukemisessa. Työkoneiden osalta ne edistävät myös muiden lähipäästöjen vähentymistä.

Maatalous

Avovastaus

Maatalouskoneiden osalta tulisi huomioida laajasti uusien käyttövoimien ja uusien polttoaineiden sekä näiden yhdistelmien tukeminen. Pelkän akkutekniikan kehittymisen varaan ei voi toimenpiteitä suunnata, sillä pehmeäpohjaisilla viljelyaloilla työkoneen painolla on iso merkitys. Vaikka maatilojen koot ovat alkaneet jo kasvaa, on osa viljelyaloista pitkienkin välimatkojen päässä, joten myös työkoneiden liikkuminen on huomioitava.

Rakennusten erillislämmitys

Avovastaus

Työkonesektorilla merkittävä päästöjen aiheuttaja on rakennusaikainen lämmitys. Suojatelttojen käyttö vähentää päästöjen osuutta, mutta väliaikaisten lämmitysjärjestelmien kehittämistä tulisi suosia vähäpäästöisempään suuntaan.

Rakennustyömailla voisi myös jo varhaisemmassa vaiheessa liittyä jo alueella oleviin lämmitysjärjestelmiin.

Työkoneet

Avovastaus

Työkoneet ovat kiertotalouden ytimessä, samoin kuin niiden vuokraus. Työkoneet on tehty uudelleen rakennettaviksi erilaisia käyttötarkoituksia varten sekä suunniteltu kierrätettäväksi elinkaarensa lopussa.

Luonnoksessa todetaan, että siirtymä vähäpäästöisiin työkoneisiin etenee hitaasti muun muassa koneiden pitkien käyttöaikojen, vähäpäästöisten työkoneiden korkeiden hankintahintojen sekä kehittymättömän vaihtoehtoisen käyttövoimien infrastruktuurin takia. Käyttökustannuksista tulee kuitenkin pienemmät, jos infra on kunnossa.

Työkoneiden päästölaskenta perustuu arvioon, jossa vuosittaiset käyttötuntimäärät on arvioitu. Työkoneiden suuren määrän takia jokaisen yksittäisen koneen käyttötuntimittarien lukeminen ei onnistu. Uusissa työkoneissa se onnistuu etänä, joten ongelma tulee poistumaan.

Vanhoja työkoneita käytetään tiettyihin työsuoritteisiin käyttöarvonsa takia, mikä on suurempi kuin rahallinen arvo. Konekannan uusiutumista tukemalla tämä haaste pienenee.

Suhtaudumme myönteisesti vaihtoehtoisten käyttövoimien sekä siihen liittyvän infrastruktuurin edistämiseen. Infrastruktuurin kehittäminen ohjaten hyötyä työkoneiden lisäksi raskasta liikennettä tukemaan on kustannustehokas ratkaisu, esimerkkinä satamat ja logistiikkakeskukset.

Työmaiden ja kiinteistöjen ylläpidon päästöttömyyttä voidaan edistää vähäpäästöisten työmaiden vaatimuksin ja urakoitsijoiden konekannan uudistuessa. Markkinavuoropuhelu on oiva keino edetä päästöjen vähentämisessä.

Uusien polttoaineiden jakelun lisäksi sähköisten työkoneiden latausmahdollisuuksia työmailla voidaan parantaa.

Jätehuolto

Avovastaus

Rakentamisen muovit green deal -sopimuksella edistetään rakentamisen muovien kierrätystä, mikä lisää myös muiden materiaalien kierrätystä.

F-kaasut

Avovastaus

-

Teollisuus ja muut päästöt

Avovastaus

-

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

Avovastaus

-

Kulutuksen hiilijalanjälki

Avovastaus

-

Julkiset hankinnat

Avovastaus

Julkisten hankintojen kohdalla on pyrittävä edistämään kiertotaloutta sekä kehittämään vastuullisia hankintoja.

Muut poikkisektorit

Avovastaus

-

Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

Avovastaus

-

Muita huomioita

Avovastaus

-

Ala-Hiiro Juha
Teknisen Kaupan Liitto ry. - Juha Ala-Hiiro